

PERŽVALGA.

Iš Lietuvos ypatingai iš Kauno gub. dabar žmonės varto mokytojus rusus. Tie šaukiasi prie valdžios, kad apsiruptų apie juos.

Kauno gubernatorius gavo tokią telegramą nuo Vilniaus general-gubernatoriaus:

„150 pradedamųjų Kauno gubernijos mokyklų mokytojų, kurie liko savivališkai išvaryti lietuvių ir kurie dabar gyvena Kaune, prašo manęs išduoti jiems tam laikui pašelpą pinigais. Jie turi tuojaus skųstis žemiečių viršininkams ir atjieskoti neužmokėtą jiems algą iš sodiečių mokesčių kapitalo. Beturčiams mokytojams išduoti 20 rublių iki 1906 m. vasario 14 d., tam reikalui Kauno gubernatoriui žinoma pinigų suma”.

Kas-zin kaip mokytojai gaus tą pašelpą, nes sodiečiai nemo-ka jokių mokesčių.

— Žinomam mūsų rakaliui Klengenbergiui kurs dabar gubernatoriauja Magiliavo gubernijoje, caras paliepė būti valdančiamjam senate.

— Kaune išeina naujas lietuvių kunigų laikraštis, „Lietuvos Balsas”. Vilniuje pradėjo eiti savaitinis laikraštis „Lietuvos Ukininkas”. Laikraštis turi demokratišką varsą.

— Kaune susitvėrė „šv. Ka žimiero draugija”, kuri, kaip kun. Digaitis praneša „V. Žiniose”, rūpišis apie išleidimą dvasiškų knygų. Svetišių knygų išleidimu užsiima dvi draugijos, „Šviesa” ir „Aušra”, jau keli mėnesiai gyvuojančios Vilniuje. „Lietuvių mokslo draugija”, seniai užmanytą, dar nesitvėrė. Ji rūpišis įvairiomis mokslo šakomis.

— Lietuvoje pradėjo tvėrtis nauja politiška „tautiškai-demokratiška” partija. Ją or ganizuojaš d-ras Basanavičius.

— Pabaigoje pereitų metų buvo antras „Mokytojų lietuvių susivienijimo” delegatų su-

sivaziavimas. [Susivaziavimas išreiškia nuomonę, kad visi mokytojai lietuviai tuojaus turi įsirašyti į Mokytojų Liet. Susivienijimą.]

— Dr. Jonas Basanavičius „V. Žin.” rašo šitoki paaški- nimą prie lietuvių susivaziavi- mo nutarimų:

„Susivaziavimo nutarimus raktyje, ant greitųjų, spaustu- ven paduodant, prie pačių ofi- cijališkai priimtų nutarimų per paskubą tapo pridėta iš protokolo ir rezoliucija apie lietuvių kalbos persekiojimą Vilniaus vyskupystės bažny- čiose. Šita rezoliucija, nors vi- sų susirinkusių buvo priimta, bet per prezidiumą neperėjusi, turi but skaitoma, kaip ne- prideranti prie nutarimų apie politiškuosius Lietuvos reika- lus, ir butų privaliusi but iš- spausta, kaip atskiras proto- kolas.

Susirinkimo pirmsėdis

Dr. Jonas Basanavičius”.

— „Zvaigždė” 1 ir 2 num. agitavo, ką jau minėjom, kad katalikai dėtų aukas „tautos reikalams” ir kad iš-tų aukų negausią pašelpos nė laisvama- niai-tautiečiai, nė sacijaldemo- kratai, ir jog apie Lietuvos au- tonomiją negalima nė manyti. „Katalikas” tam širdingai pri- taria...

„Žv.” N3 jau vėl sako, kad reikią eiti išvien visoms lietu- vių partijoms, vardan autono- mijos.

Isz Lietuvos.

Iš Kauno gubernijos.

Mielas Sunau!

Rašau ir kitą gromatėlę 7 gruodžio, delto, kad pirmiaus rašytą ikišiol nebuvo patogu išsiųsti; o nedėlią praleidus labai didelė atmaina pasidarė. O ir darysis... Po volostis (valsčius) mėto nuo sluzbų ruskius, visur deda savus. So- cijalistai pamokėlus visur sako.

Novobrancus žada neduoti, o po volostis žada savo vaikus daryti, dėl apsigynimo nuo juodos šimtinės, tai yra — nuo burliokų. Jie dabar užėjo ant latvių į Rygą; tenais piauna latvius ir žydus, ale neprošali r katalikui. Kitus nukryžia- voja, mažus vaikus iš augštų nurų išmet laukan ant bruko.

Rygoj fabrikus uždaro ir iepia visiems darbininkams važiuoti į tėvynę dėl apsigyni- no, ba, sako, bus ir pas jumis taip. O vaiskas jokio ratunko (pagelbos) neduoda. Per Kra- kius daugel darbininkų grįžo iš Rygos, tai apsakė šitą nau- jieną.

Girdžiam, socialistai žada taip daryti, kad nevalnės ant turgaus važiuoti nė parduoti ką nors. Gelžkelius griaus, telefonus, telegrafus. Ot, kas dedas. Jau negalima išmanyti... Šiausias visiems plaukai ant galvos...

Tai mano sunau mielas, ra- šau šitokius daiktus dar šį kar- tą, kad žnotum, kas pas mus artinas. Laukiame geriau ir norim visi geriau, ale gal-but, kad to gerumo daugumas ne- matysim...

Ne taip tas navinas biaurias turėjau norą parašyti, kaip tau, mieliausias mano sunuti „su- diev” pasakyti per šį popierėlį. — jei nueis.

Rasciniai (Kauno gub.) Pabaigoje lapkričio kai-ku- riuose valsčiuose minišs, dau- giausiai kaimo darbininkų, vadovaujamos agitatorių, vaik- ščiojo ir uždarinėjo degtinės krautuves (monopolius), vals- čių raštines, mokyklas; rašti- ninkai ir mokytojai turėjo pa- sirašyt, kad į tris dienas apleis savo vietas; antpuolių nebuvo, žmonės nedavė išmesti portre- tus ir paveikslus. 5 d. gruo- dzio (s. s.) buvo padaryta de- monstracija, nuplėšti parašai nuo kai-kurių valdžios įstaigų (namų); policijos nebuvo. 10 d. gruodžio buvo mitingas, ka- me dalyvavo daugybė kaimo

darbininkų ir ukininkų. 12 d. gruodžio atėjo kariumenė, agi- tatoriai pasislėpė.

„Vil. Viest.”.

Joniškyje, gruodžio 17 d. (s. s.) nežinomi piktadariai(?) išplėšė pačtos ir telegrafo kau- torą. Išėmė 3.800 rublių.

„Vil. Viest.”.

Vilnius. Vilniaus miestas kas mets išleidžia ant policijos 91,543 rub. 30 kap. per metus, t. y. daugiau kaip dešimtą dalį visų miesto įplaukų. Miesto duma savo posėdyje 7 d. gruodžio nutarė pavesti mies- to valdybai, kad ta pasisteng- tų išklunkti paliuosavimą miesto nuo priderystės mokėti kasmets po 61,190 rub. užlai- kymui skaitlingo personalo policijos ir kad tuos iškaščius prisiimtų valstybės izdas. Da- bar miesto galva kreipėsi prie Vilniaus gubernatoriaus su prašymu padaryti nurodymus link atliuosavimo miesto nuo minėtos priderystės.

Neseniai Vilniaus policija tapo padidinta ar 47 miestar- gių. Visiems išdalinta šriubi- nės šaudyklės (karškos).

„Vil. Viest.”.

Žemaičių katalikų vyskupas išleido visą eilę paliepimų dvasiškių, o taip gi atsišaukimų į žmones, kad klausytų ir pasiduotų valdžiai ir užlaikytų tvarką ir ramumą; tas — anot jo mylistos žodžių — busiąs geriausiu užtikrini- mu, jog įvyks tolesni pagerini- mai viešpatystės surėlymo ir žmonių gerovės. Dvasiškių smarkiai prisakyta, kad steng- tųsi huraminti protus ir kad per pamokslus ir privatiškose pšnekose rūpūtųsi sulaikyti žmones nuo užpuldinėjimo ir savojo teismo.

„S. Pet. Vied”.

Kas girdėtis Lietuvoje.

Kam yra brangi Lietuva, norėčia su tais pasidalyti liud- nomis, bet sykiu ir linksmo- mis žiniomis iš lauko revoliu-

cijos Lietuvoje, kurias (žinias) apsakė man vienas mano draugas, prabuves Lietuvoje apie 5 mėnesius ir pagrižęs kelios dienos atgal į Ameriką.

Štai ką pasakoja Jonas Šidlauskis apie revoliuciją Lietuvoje. Jis išvažiavo Lepos mėnesį 1905 metų į Lietuvą su amerikonišku pašportu. Nežiurint ant pašporto, jis buvo tankiai rusų policijos areštuojamas ir laikomas kalėjime arba po priežiūra policijos. Kokį nors atsišaukimą L. S. D. P., arba revolverį pas jį atradusi policija visados atimdavo. Jis pasipažino su nekuriomis revoliucijonierių komiteto ypatomis ir pamatė, kad revoliucija einasi labai gerai.

Revoliucija persikėlė iš didelių miestų ne vien į mažesnius Lietuvos miestus, bet ir į sodžius. Revoliucijonieriai tur šaudykles, revolverius, bombas, kindžalus ir vartoja bebalsį (netrenkiamą) paraką. Revoliucijonieriai laiko prakalbas, lošia teatrus po sodžius, — kluonuose, kur susivaziuoja ir sueina daugybės žmonių; per tai agitacija smarkiai platinasi. Atsišaukimai tarp žmonių platinasi kaip sniegas.

Susirenka po kelias dešimtis arba šimtus revoliucijonierių ir su raudona vėliava daro demonstracijas po mažesnius ir didesnius Lietuvos miestus ir laiko prakalbas. Prakalbų klausyti susivaro kartais ir policiją po prievarta bombų ir revolverių. Policija buna nusigandusi ir dreba visur prieš revoliucijonierius. Žmonės atsisako iš geros valios, arba revoliucijonierių priversti, nuo skarbavų (rando) tarnystų, kaip tai — vaitų, storastų, šimtininkų, sudzių ir tt. Jie nė su kokiu reikalu nebesikreipia prie rando, bet patįs atlieka savo reikalus po sodžius, kaip tai: sudija prasi-kaltusius ir tt.; nebemoka randui jokių mokesčių, bet kada randas atvažiuoja taksa-

voti, tai nė vienas nieko neperka. Pirmiausiai atsisako pirkti žydai kokius nors žmonių daiktus, taksavojamus per randą. Daugis tokių buvo, kur paskutiniame laike nėjo ant mobilizacijos; tie ir šian-dien vaikščioja laisvi. O kurie ėjo, tie da negrižo.

Randas prigrudo į Lietuvą vaisko ir prisamdė daug šnipų. Bet niekas negelbsti. Vaisko užpuoliai tankiausiai yra atmušami, o šnipai išgaluojami. Į šnipus valdžiai daugis yra pasisamdžiusių iš pačių lietuvių, nežiurint ant to, kad tas yra pavojingiausias amatas. Šnipas pirmiausiai turi viską sušnipinėti, tai tada tiktai valdžia daro užpuolimus, nes kitaip bijosi. Po sodžius vaikščioja revoliucijonieriai rašdami žmones; kurie prisirašo prie revoliucijonierių socialistų partijos, tuos palieka namie, o kurie nenor prisirašyti, tuos vedasi drauge. Ukininkai aukauja pinigus ir maistą revoliucijonieriams. Bet pasirodė ir gaujos vagių plėšikų, kurie vardan revoliucijonierių plėšia, rubavoja gyventojus, sakydami, jog tai ant revoliucijos labo, jog jie kovoja už žmonių laisvę. Bet žmonės dabar pažįsta jau plėšikus ir tikrus revoliucijonierius ir žino šių mierius, ir dabar juos (revoliucijonierius) paprastai vadina socialistais, bet nebe „cincilistais“, „cicilikais“ ir tt. kaip pirmiaus vadindavo. Tik-tai dabar seneliai žmonės šaukia rankas sudėję į dangų, sakydami, jog tai busęs jau Dievo sudas, kad žmonės nebeklauso ir nenori caro ir jokios jo valdžios. „Kas dabar iš-gaudys vagis ir išnaikys visokius pazeistuvius be caro ir jo valdžios? — teip kalba seneliai. O jaunieji visi tik juokiasi iš tų senelių šnektų, nes jie jau supranta gerai kas ta yra caro valdžia? Kunigai teipgi bijosi ką nors išsistarti iš sakyklų ant revoliucijonie-

rių, arba socialistų; nes jeigu katras ką išsitaria, tai jau tas daugiaus neberanda vietos bažnyčioj, bet kartais kur ir tvarte vargiai gali užsislėpti nuo revoliucijonierių rankų.

Nereikia vienok mislyti, jog valdžia teip yra jau silpna, o revoliucijonieriai galingi. Viename Panevėžio mieste yra apie 7,000 kariumenės ant kokių 500 tikrų revoliucijonierių, kurie vaikščioja laikydamis prakalbas ir demonstracijas po miestus ir sodžius kelia. Pilnai yra kariumenės. Šiauliuose, Telšiuose, Tauragėje ir kituose mažesniuose miesteliuose ir net po sodžius. Bet drąsus revoliucijonieriai nenusimema. Jie muša rusų virškinikus ir kariumenę kur užpuldami, o prakalbas laiko viduryj miestų, kada tiktai kur yra koks susirinkimas žmonių ant atlaidų arba ker-mošių. Policija ir kariumenė į šnektas revoliucijonierių nebesikiša ir neareštuoja, nors jie ir kas-žin kaip keikia carą ir jo valdžią. Policija ir kariumenė tiktai ginasi ir vartoja ginklus prieš revoliucijonierius, jeigu šie paskutiniai daro kokius nors užpuolimus ant policijos ir kariumenės.

Revoliucijonieriai paprastai po prakalbų iššauja kelis sykus iš revolverių į augstį ir atsiseveikina nusiėmę kepures su klausytojais, kurie yra visados užganėditi prakalbomis teip, jog nė vienas iš klausytojų apsišluosto ir ašaras.

Į kariumenę dar ši rudenį ėmė jaunos vyrus. Bet ir ten ant kantungų budavo maištai ir daugis kariumenės sutraukta. Vienok dar daugis stojo į kariumenę. Bet revoliucijonieriai ketino sustabdyti trukius, kad valdžia nė vieno vyro iš Lietuvos negautų išvešti į kariumenę. Kaip tas atsitiko laike vežimo iš Lietuvos jaunų kareivių — nežinia, nes jau Šidlauskas tuo tarpu

buvo išvažiavęs iš Lietuvos ir apie tai nieko nebeapasakė.

Nereikia mislyti, jog tai Lietuvoje revoliucijonieriai ir kiti žmonės yra laimingi. Juos spaudžia neapsakomas vargas... Šiais metais vietomis visai neuzderėjo javai, stoka yra duonos ir pinigų. Ukininkai netur iš ko mokėti bernams algų; vargiai kada galima atrasti pas ukininkus bent kelias kapeikas, o pas bernus tai pasitaiko, kad nėra pinigų nė vien ant tabako, bet ir ant briežiukų. Neretai pasitaiko matyti mazuose miesteliuose: jeigu vienas dega pypkę, tai prie vienó briežiuko subėga po 5 arba 10 pypkorių šaukdami: „Man, man, man duok, kad loska, užsidegti pirma!“ Duona yra juoda ir beveik negalima valgyti; žmonės paprastai, vietoje kokių taukų, arba mėsos, valgo duoną pasimirkdami į silkių rasalą ar į bulbių kokią košę ir druską.

Į teatrus, ką lošia revoliucijonieriai po kluonus sodžiuose, tai žmonės eina už dyką be pinigų, ir aukauja tiktai tie, kurie gali daugiaus po 1 kapeiką, o labai retai kas 5 kapeikas aukauja.

Toks yra tai vargas ir biednumas tarpe žmonių.

Griėcios (stubos), kuriose jie gyvena yra gana prastos ir užluzusios; platinasi tarpė žmonių visokios ligos.

Iš revoliucijonierių Lietuvoje randasi geriausi kalbėtojai, kokių vargiai ėia Amerikoje galima kur rasti, išėmus dr. Šliupą ir dar keletą kitų. Žmonės revoliucijonieriai laimėjo laisvę kalbos per aštuonių dienų streikus, kame dalyvavo ir beveik visi geležinkeliai.

Smulkesni atsitikimai išvairių vietų randasi tankiai laikraščiuose, dėlto ėia jų neaprašome.

F. Milošauskas.

Nutarimai

Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gubernijos kalmo darbininkų ir valstiečių susirinkimo, sukviesto Lietuvos Socialdemokratų Partijos 23 lapkričio Vilniuje.

Perkratę dabartinį Rusų valstybės ir Lietuvos padėjimą, susirinkimas, sukviestas Lietuvos Socialdemokratų Partijos 23 lapkričio, nutarė:

I. Pikčiausiu darbininkų ir kitų prispaustųjų mažturčių neprieteliu yra **caro valdžia**. Prieš tą valdžią sukilo dabar susipratę visų Rusų valstybės kraštų darbininkai. Jie pasikelė, kad išgriautų senąją tvarką (parėtką) ir įvestų tokį surėdymą, kuris jau šiandien pagerintų darbininkų ir visų prispaustųjų padėjimą, o ateityje leistų darbininkams liuosai kovoti už socializmą. Sugriauti caro valdžią ir įvesti žmonių valdžią tegali susivieniję visų caro valstybės kraštų darbininkai, prie kurių prisideda ir kiti skriaudžiami dabartinės valdžios žmonės.

II. Gerių-geriausių darbininkams ir kitiems skriaudžiamiems luomams susirinkimas pripažįsta tokį politiška surėdymą, kuomet kiekvieno krašto gyventojai gali patįs rėdyties ir patįs savo reikalais rupinties. Todėl susirinkimas nutarė kovoti už tai, kad ir Lietuvos gyventojai galėtų patįs savo reikalais rupinties, tai yra kovoti už politiška Lietuvos **autonomiją** (savavaldybą) su seimu Vilniuje, kurį turi išrinkti visi suaugusieji (pasiekusieji 20 metų) Lietuvos gyventojai, vyrai ir moters, lygiai lietuviai, žydai, baltarusiai, lenkai ar rusai, lygiai katalikai, pravoslavai ar liutėriai. Rinkdami savo atstovus į Vilniaus seimą, visi Lietuvos gyventojai, turtingi ir beturčiai, turi turėti lygų balsą, turi patįs iškart skirti savo atstovus ir slapta (raštu) paduoti už juos savo balsus.

Naujai (savavaldiškai) re-

domoji Lietuva turi susidėti iš to krašto, kur lietuviai gyvena, ir iš tų kaimynų šalių, kurių gyventojai savo ukio reikalais, savo apšvietimu, praeitina, papročiais, vienodu savo padėjimu caro valstybėje yra surišti su Lietuva ir patįs panorės ateityje prie jos prisidėti. Žmonių rėdomoj Lietuvoj neturi būti skriaudžiama jokia, kad ir mažiausia, tauta — nė žydai, nė baltarusiai, nė lenkai, nė rusai, nė latviai, nė vokiečiai. Su kaimynais Lietuva turi susidėti, kaip lygus su lygiu, į vieną žmonių valdomą respubliką.

III. Kovoiant už Lietuvos autonomiją nutarta:

1. platinti tarp žmonių susipratimą, platinant Lietuvos Socialdemokratų Partijos raštus, taisant susirinkimus, mitingus („pamokslus“) ir demonstracijas;
2. susipratusių rišti į kuopas, kaip įmanant ginkluoties ir mokyties ginklus vartoti;
3. naikinti dabartinės valdžios įstaigas:
  - a) vyti laukant policiją ir zandarus,
  - b) varyti žemskius,
  - c) panaikinti senybinius valstiečius (volostis) ir taisyti naujus, prie kurių prisidėtų visi valstiečių gyventojai, neskiriant luomų, tautos, tikėjimo ir lyties. Naujoji valstiečių valdyba turi būti renkama visuotiniu, slaptu, tiesiu ir lygiu balsavimu ir turi sudėti iš ke lių žmonių;
  - d) panaikinti dabartinį valstiečių sudą ir į jo vietą tam kartui įvesti visų valstiečių gyventojų renkama arba trečiųjų sudą;
  - e) naikinti visus caro vyriausybės ženklus;
  - f) iš mokyklų atstatyti visus mokytojus, nemokančius savo mokinių kalbos ir į jų vietą išsirinkti sautikusius. Mokykla turi

buti svietiška, vedama ir prižiurima pačių gyventojų. Valstiečius turi stengties, kad būtų mokami visi vaikai — berniukai ir mergaitės;

- g) valstiečių nutarimu užginti kitiems degtinę par-davinėti;
- h) atsiimti iš taupomųjų kasų (zberegatelnijs) visus savo padėtus pinigus;
- i) nebemokėti caro valdžiai jokių mokesčių; atvykus činauninkams turtų išparduotų, kiek tik galima priešinties ir nesileisti; įsakyti visiems, kad niekas nedrįstų teip par-duodamų turtų pirkti;
- k) atsiųstų vyriausybės kovai su mumis kareivių nepriimti; neduoti jiems ir neparduoti valgio, nė arkliams pašaro; neduoti jiems savo arklių važiuoti ir jų daiktų nevežioti. Kur tik galima, juos prikalbinėti, kad eitų išvien su žmonėmis;
- l) neiti į kariumenę (vaiską) patiems ir neleisti kitų;
- m) neleisti kunigams bažnyčiose melsties už carą;
- n) apsigynimui nuo visokių žmonių skriaudėjų (caro policijos, „juodosios šimtinės“, netikrų socialistų, vagių ir valkatų), taisyti savo miliciją (sargybą);
- o) stengties visiems, kad nauja tvarka (parėtkas) būtų įvedama visose Lietuvos vietose. Tie valstiečiai, kuriuose jau įvesta nauja tvarka, turi stengties ją įvesti ir pas savo kaimynus, kad judėjimas pasiektų tolimiausius Lietuvos kampelius;
- p) tvirti visur revoliucijos komitetus, kurie susizintotų su Lietuvos Socialdemokratų Partijos Centro Komitetu, vadovautų sukilus žmonėms prieš caro valdžią, ir visą valdžią paimtų į savo ran-

kas, kolaik nepasibaigs revoliucija ir nebus sušauktas Vilniaus Seimas. Visi už vieną, vienas už visus! (Pabaiga bus.)

NESIDUOKIM SUVADZIOT!

„Vienybės“ 50 num. p. m., buvau atsišaukęs į lietuviškas draugystes, link revoliucijos reikalų. Teisybė, draugystės pradėjo jau sukrusti, paskirdamos kelintą nuošimtį nuo savo turto, bet vis-gi dar mažai josios sujudo prie to švento liuosybės tėvyniško darbo. Taigi ir kitos draugystės neapsileikit su pirmutinėmis, kibkite prie to neišpasakytai naudingo darbo, paaiškijkit savo draugams, per mėnesinius susirinkimus, kas dedas šiandien mūsų brangioje tėvynėje—Lietuvoje. Tik nesiduokit apsigauti nekuriems adžagareiviams keikunams ir tt.

Tam pačiam straipsnelyje buvau paraginęs prie aukų ir Pensylvanijos kunigėlius, (geriau sakant, pajudinau širšių lizdą), kad ir jie netunėtų tyliai. Tačiau sukruoto Pensylvanijos lietuviška kunigija darbuotis, bet ne dėlto-gi mie-rio, kaip kad aš juos raginau. Mat kunigėliai pradėjo rinkti bažnyčiose aukas neva „revoliucijos reikalams“, o sykiu ir keikti revoliucionierius iš sakyklų, o teipo gi per savo „Žvaigždę“ (žr. N. 1—2). Taigi aišku kiekvienam, kad jie sukruoto rinkti aukas, ne revoliucijai, bet antraip imant, paliai kunigų nurodymą, tai tos aukos bus sunaudotos prieš revoliucionierius. Klausiu jų kunigėliai, kokiems revoliucionieriams renkat tas aukas, kad socialistų — tikrųjų revoliucionierių ir demokratų nepripažįstat už revoliucionierius? Gal renkat tam „smarkiamjam revoliucionieriui“ pralotui Antanavyčiui ar „juodajai šimtainei“? Męs aiškiai

zinome, kad socialistai ir demokratai tai yra tikrieji revoliucionieriai, nes jie iš Lietuvos veja rusų valdžią ir jos tarnus, norinčius paversti lietuvius į rusus ir pravoslavus ir laikyti vergijoj. O pralotėlis Antanavyčius veja iš Lietuvos visus vargonininkus, kurie jo revoliucijai nepritaria, dar-gi prišinasi, taigi matyt, kad ir pralotėlis Antanavyčius smarkus „revoliucionierius“ iš dvasiškos pusės, o tikras jo titulas — tai „baltųjų terroristų“ bernas, kaip Trepovo ir kitų... Bene jūs kunigėliai sukrotot aukas rinkti dėl pralotėlio, jūsų geriausiojo prie-telio, kur žinoma, kad dvasišką vadovą jums tik ir tinka šelpti, ne kokius kitus ten revoliucionierius.

Bet jums, dvasiški keikunai, aš nuo savęs duodu tokį receptą. Čia, Amerikoje, budami, revoliucionierių nekeikit, bet važiuokit į Lietuvą, o ten aniems stačiai į akis juos keikit, kad revoliucionieriai savo ausimis girdėtų ir žinotų, koki jūs esat jų priešai. O ką jūs čia, Amerikoje, juos keikiat, tai nieko negelbės. Jeigu važiuotumet katras iš jų, tai aš dar patariu jums, kad pirma pasirinktumet nuo neišmandžių gerokai pinigų, nes Lietuvos revoliucionieriai tokius keikunus tuojaus nubaudžia pinigais — tur mokėti kontribuciją (žr. „Vienybės“ N. 1 1906 m.), tai be abejonės ir jums reiktų užsimokėti, o ką čia — tik uždėką keikiat socialistus, tuos tikruosius revoliucionierius.

Jūs kunigėliai rodijat per savo „Žvaigždę“ nekuriems Amerikos socialistams, ką jie čia besivaidija už katalikų pinigų, kad keliautų jie patys į Lietuvą padėti kariauti socialistams. Tas labai gerai, žinoma, kad būtų darbo netik tiems keliems vyrams, ką jūs, kunigėliai, liepiat keliaut, bet būtų darbo į valias ir mums visiems Amerikos lietuviams,

apart jų, kunigėliai. O aš nuo savęs veliu ir jums keliauti į Lietuvą gelbėti savo draugus ir prietelius, kuriems, kaip girdėt, tai nelabai kaip sekasi kariauti su šiandienine vargdienų darbininkų revoliucija.

Broliai ir sesers lietuviai, nesiduokit visokiems suvadžiotajams apsigauti, matot aiškiai, kad nekurię mūsų kunigėliai eina prieš revoliuciją, jiems nepatinka dabartinė vargdienų žmonelių revoliucija. Atmikit mieli broliai ir sesers, kad šiandien nekelia revoliucijos nė ponai, nė kunigai, bet vien tik darbininkai ir šiaip prispausti vargdieniai žmoneliai; jie nori numesti nuo savo sprando, tą baurų valdžios jungą, kur mūsų tėvų tėvukai nešė per tiek amžių, o mes dar ir šiandien tą sunkų jungą ne naudėliu tebenešim. Taigi, ponams ir nekuriems kunigams nepatinka šiandieninė revoliucija dėlto, kad vargdieniai žmoneliai susiprato, kad nuo senovės jųjų tėvų tėvukai buvo nuskriausti, ir jie dar šiandien yra tebeskriaudžiami valdžios ir ponų, ką baudžios laikuose nuo vargdienų išplėšė turtus. Šiandien nuskriaustieji ir prispaustieji nori su jais (ponais ir valdžia) atsisteisti. Už tai-gi kaip jie atėmė nuo vargšų ukės ir girias, teip dabar vargšai nori atimti nuo ponų ir nuo tos nelemtos rusų valdžios savo turtus. O jūs, kunigėliai, nelaukit sugrižtant baudžios laikų, jau prabėgo tie laikai, ir jie daugiau jau nebegrįs. Man ding jūs, broliai, gaunate iš Lietuvos laiškus, atrašo jums tėvai, broliai, sesers, ar šiaip draugai, jie jums parašo kas šiandien dedas mūsų brangioj tėvynėje. Ar gi jie nors vienas jums rašo, kad ponai ar kunigai eina prieš valdžią? Aš misliu, kad visai ne. Jie atrašo, kad vien tik c i c i l i k a i (socialistai) nori visai išgriauti rusų tą barbarišką valdžią ir naikina viską kas

tik yra rusų valdžios. Tai gi dar sykį sakau, nesiduokit apsigauti visokiems niekšams!...

Broliai lietuviai! Susipras-kim ir šaukim vienu balsu, kad mes trokštame pamatyti Lietuvą liuosą nuo visokių prispaudėjų, ir aukaukim revoliucijos reikalams! M. A.

Prabudo ir tikriejie mūsų tautos ir žmonijos priešai.

Kada revoliucijinė agitacija Lietuvoje virė, tai mūsų kunigai visai ją trukdė: keikė socialistus ir socializmą iš ambonų, šaipinėjo po liaudę ir denuncijavo valdžiai pasišventusius mūsų tautos vyrus, siundė tamsuolius mušti agitatorius. Nėra čion vietos privadzioti faktų, bet juk gana jau buvo apie tai prirašyta popierės ir apšėiai prirodyta tokių begėdiškų darbų „Tėvynės (tikriaus žandarų) Surgo“, „Žvaigždės“, su jų Dimšais, Karvojais Patrimpais, pralotais Antanavyčiais, Roppais ir kt.

Vėliaus, kada Italijos vyskupo bernai vis-gi neįstengė užkenkti revoliucijai ir užklot judosiškais sparnais savo malonų viešpatį carą, tai jie nutilo. Žiurėjo, į kurią pusę papus vėjas. Net ir jie kar-tais pradėjo simpatizuoti revoliucijai, kada toji imdavo viršų kovoje su carizmu.

Bet, ant laimės ar nelaimės, paskutinėse savaitėse, caro agentams, pasisekė paleisti keletą melagingų paskalų, buk revoliucija esanti jau užsmag-ta. Tas, nors yra tikras melas, — nes nesutinka su žinioms iš Rusijos, pareinančioms tikrais keliais, — tai vienok užmigę mūsų tautos neprieteliai skubina taisytais melais pasinaudodami, pasidarbuoti mūsų tautos „gerovei“. Jie dabar jau aiškiai eina po carizmu ir prieš revoliuciją.

Pirmuosiuose šių metų nu-

meriuose „Žvaigždės“ tie atga-leiviai pasirodė su savo mie-riais. Atgijo užmiręs Patrim-pos, atsikvošėjo ir kiti. Pasinaudodami Šliupo iškelta šutve prieš revoliucionierius ir socializmą; pasinaudodami vaidais tarp aktyviškųjų revoliucionierių ir popierinių, jie — t. y. mūsų kunigai — susimislijo padaryt, kaip amerikona sako, biznį. Ypač kad matė, jog revoliucijai aukos plaukia ne šimtais, bet tukstančiais dolerių emė juos pavydas. Na, o ten-gi Romoje „šventas“ senelis skudziasi sumažėjimu „švento Petro“ grašių. Na, o čion žmonės, šaipiantieji Didžiąją Revoliuciją mūsų tėvynėje, nebeįstengia sykiu pripildyti doleriais savo „dvasiškų“ tėvų bliukstančias mašules. Kaipgi tai? — su pasibiaurėjimu jie šaukia „Žvaigždėje“ — jų visi katalikai (?) ir siundiate aukas kokiems ten bedieviams socialistams! Ar jų negalit atnešti jų savo klebonui, jeigu jau nebeiškenčiate?.. Lygiai teip, kaip ir mūsų naujieji „demokratai“ —

jie išjuokia socialistus, išvaidina žydų broliais; biaurėjasi vartojimu revolverių ir kitokių kovos su carizmu įrankių. Nemokančius skaityt ir rašyt išvaidina suskais, kurie, girdi, laisvei įvykus, drą Basanavyčių tekšę per petį ir vadinę paprastu Jonu (mat kokie užlaikytojai inteligencijos!) Toliaus pritaria kurstymui lietuvių prieš žydus (tai jau vadinamas stovėnė ant laipsnio „judosios šimtinės“), o prieš lenkus kursto net patį atvirai, per tam tikrą išleistą atsišaukimą (žr. „Žv.“ nr. 1). Užtikrina, kad Lietuvoj vargdieniai joku budu nenorė-ę persiskirti su savo vargais, su prastoms bakuzėms. Baugina žmones, kad nugriuvus švelniai diktaturai caro ir kunigų Roppų su Antanavyčiais, įvyksianti žiauri diktatura proletarijato. Begėdiškai tvirtina, jog revo-

liucijai sudėtos aukos patenka į privatiškas kišenes (nors vėl teippat begėdiškai sau prieštariauja, kad jos esą suvartojamos proklamacijoms, bomboms ir mušimams kunigų ir šnipų). Džiaugias, kad Šliupas pabėgęs nuo darbo daug milijoninės revoliucionierių liaudies. Išrokuoti visus motyvus, kokius Patrimpas su savo konfratris privadžioja, būtų per daug. Beje ir nenaudinga. Kiek iš to naudos, jeigu sektum niekadėjo pėdomis? Jeigu dar priminsim, kad su aukų rinkėjais ir socialistais „Žv-dė“ mokina savo skaitytojus apsieiti „savotiškai“, tai bus aišku, kaip ant delno, kad „juodųjų š. m. ing“ jau turime.

Vadovais tos gaujukės yra Patrimpas, teip ilgai miegojęs ir tik dabar suskates kibti į „darbą“. Užteks protingam žmogui perskaityti jo įžangas į „darbą“ kur pamatys koks yra tikslas. „Gerovė“ tautos jiems parupo šiandien tiek, kiek rūpėjo 15–20 metų jų darbavimos. Gana suteikė jie „gerovės“ lietuviams, kad tie atsiliko progese svieta ant daugelio šimtų metų. Gana pritarnavo carui ir visai išnaudotojų sistemai, kad dar šiame revoliucijos laike kas nors, blaivaus proto žmogus, pamislytu aie kokią nors gerovę iš jų pusės. Prieš tą gerovę eina šiandien per kraujus milijonai nelaimingų žmonių. Gera gerovė tamistai Patrimpe, buvo ikišiolei; vėnas ir dainos, tiesa, tai smagus gyvenimas; bet ateina tam viskam galas. Šian dien mūsų gerovė paeina ne nuo tamistos, nė nuo tamistos apginamo caro. Barstėt jų dievų „mylistas“ kulkomis ant žmonių galvų; kraujo klanus klostėt kuniginiais sofizmais ir enciklikų lapais. Bet kraujas vis gi persisiurbė į višų; žmonės jį pazino, ir nebeduos jo permaintyti į tamistoms smagų tokajų ar vengrinų vėną.

„Žv-dė“ praneša, kad kuni-

gai sutvėrė net savo komitetą. Sutvėrė net „Katalikų demokratų partiją“. Kun. Vizgirda, Kuras ir Kaupas — štai vadovai „partijos“. Vėliava „partijos“ turi užrašą „kova su socializmu“. Ta vėliava turi veidmainingai tautišką spalvą, o vėliavos pagaikštis yra sektantiškai-katalikiškas. Jis greit nuluš. Vėliavos skudurys nukris purvynan ir sušėiš su visokiais ankstybesniais projektais, su „Tiesos draugiomis“, su „Garso“ kombinacijomis, su miniškomis, ir tt., kuriais, — ak, kaip yra turtinga Amerikos liet. kunigų istorija.

Jie norėjo kovos, — apturės ją. Teneramina savęs kunigėliai pirmuoju susivaziavimu Lietuvių Socialistų Partijos Amerikoje, kur nutarta su kunigais nekovot. Vienas dalykas yra kunigai užsiimanti savo amatu, o kitas — kunigai pavirtę į politiškų despotų meklerius. Tokiems atleidimo nėra. Jeigu tarp mūsų kartais iškiša ir vaidai, tai jie pasibagia ant ypatų. Bėda jums, jeigu jūs mislinatė mūsų vaiduos paversti į sau žvilgantį auksą, aptaškytą vargdienių krauju ir ašaromis! Revoliucionieriai moka susivienyti visada, — tik ne su jumis, edikai mūsų tautos!..

Tukstančius dolerių kruvino ir prakaituoto lietuvių triuso, jūs visuomet mokejote ištraukti vardan Dievo ir religijos. Tas jums sekėsi ir su komitetų. Jūsų išnaudojamieji žmonelės vis-tiek revoliucijai dirbo ne per daugiausiai. Kuriegi dirbo, tie dirbs ir dabar. Brolių kraujas tėvynėje jiems yra brangesnis už gerovę per tekančią per jūsų riebius gurkultis. Mūsų gi stovėnė tuomi nepersimainys. Jūsų gi pasiblogis. Nes viešai pasirodėte einą prieš kovą už laisvę. Prieš jus susivienys ir tie, kurie iki šiol dirbo ant pavienių laukų. Ir tie jus pazis, kurie tikėjo į

jūsų rodomą, neva tautišką puslę. Juo smarkiau ją pusite, tuom greičiau ji pliš. Pasilikis plikas noras padaryti gešeftą.

Mēs-gi, kurie žiurim į revoliuciją ne per kunigų akinius; kurie ikišiolei patįs stovėjom ant revoliucijinio tako, nenukrypsime iš jo. Mūsų šaukimas: tegyvuoja revoliucija! tegyvuoja liuosybė! tegyvuoja laisva liaudė visose šalise! To mūsų šaukimo jokia kaina nieks nuo mūsų nenupirks, nė atims. Kova yra mūsų gyvenimas. Mirtis yra mūsų nusileidimas.

J. O. Širvydas.

Apie tautiškąją šventę.

Perskaitęs laikraščiuose kn. Žilinskio sumanymą apie tautiškąją šventę aš suprantu tiek.

Kn. Žilinskis kalbina visos Amerikos lietuvius ir lietuviutes, žodžiu visus dirbančius mūsų brolius ir seseris, kad bent vienos dienos uždarbį pašvęsti tėvynės reikalams ir revoliucijai.

Anont kn. Žilinskio atskančiausia tam tikslui diena būtų šv. Kazimiero šventė, 4 d. Kovo.

Kn. Žilinskis ragina visas partijas tame darbe susivienyti.

Iš dalies man tas sumanymas patiko, išdalies ne. Turėjau keletą abejojimų ir delto nurašau kn. Žilinskiui laišką su talais užklausymais, ant kurių jis man teip atsakė:

— Tamistai geriau patiktų, kad tautiškoji šventė būtų apvaikščiojama 22 d. Sausio, sukaktuvėse išstudymo pernai streikierių Peterburge. Toji diena būtų atsakanti, ją kito kiais paminėjimais galima apvaikščioti, bet rinkti mano užmanytu budu dienos uždarbį negalėsime, nes jau per vėlu, nesuspėsime prisirengti. Todėl reikia rinkti kitą dieną, o ar šiaip ar teip svarstysime, aš

misiu, atsakantesnės nerasmine, kaip 4 Kovo.

— Toliau Tamista klausia (rašo kn. Žilinskis), ar galima bus visoms partijoms susivienyti? Kodėl nebutų galima? Ar gi mēs teip žemai stovime? Mēs juk ne dvi, ne tris Lietuvos norime atbudavoti, tik vieną. Lietuvoje buvo vienas visų partijų susivaziavimas Vilniaus mieste ir jie išdirbo vieną programą, kurio visi turime prisilaikyti. Jei tiko ant vieno programo, tai, beabejonės, turėjo išrinkti iš vieną centrališką komitetą, susidedantį iš visų partijų apie kuri negarsina, kad rusiškoji valdžia jį nekliudytų. Atsidėkime ant jų, o viskas bus gerai, nereiks mums vaidytis. Jei jie beveikianti susitaikė, kodėl mēs benešanti jiems mažą pinigiską pašelpą negalėtume susitaikyti? Kokia bus mūsų kova, koks bus darbas, ką laimesime, jei neturėsime vienybės, ir nebus centralizacijos? Istorikai pasakoja, buk teip mūsų protėviai prieš 700 metų kovojo, ir pralaimėjo. Jei mēs norime laimėti, privalome prosenių klaidas atitaisyti. Pas savę partijas galime turėti ir per partijas laviinkimės, o kovokime su priešū, ne tarp savęs.

— Sakomė, kad Vilniaus seimo programos nėra visiškai aiškus. Kaip kitaip? aiškus negali nė buti! dabar Rusijoje verda revoliucija ir lietuviai turi taikytis prie abelno judėjimo ir prie to, kaip dalykai kryps. Teip pat ir su aukomis. Mēs negalime atmjti, antko jos bus reikalingesnes. Šiandien ant to, ryt ant kit-ko. Siųskime vienam komitetui, tegul, pagal reikalą, dalina

— Pagalios, nors ir nesusitaikytume, visgi, man ding, galime darbuotis išvien. Vieni gali rinkti aukas vienam dalykui, kiti kitam, by tik tėvynės labai. Taigi ir su mano sumanyta tautiškąją švente,

nutarkime visi išvien, kad tą dieną (4 d. Kovo. — „Kovas“ buvo senovės lietuvių karės dievaitis) paskirsime tautiškiems apvaikščiojimams, prakalboms ir t. p. ir kad tos dienos darbą visi pašvęsimė tau, o paskui išmintingai, be barnių agituokime, kad kiekviena partija surinkti kuo daugiau. Tada bus tarp mūsų rivalizacija, ne kova. Teip darbuodamiesi surasime visus užkampius, nepaliksime vieno lietuvio, nepaaukavusio tos dienos uzdarbį, nes darbuosimės vienas per kitą.

Jokių komentatorių prie šito kn. Žilinskio atsakymo nededu. Skaitytojai teapsvarstą jį patys. *J. Kairys.*

Politiszkos žinios.

Maskolija. Visos partijos organizuoja savo eiles ir rengiasi prie rinkimų, prie pirmosios „politiškos kampanijos“. Į registraciją, kaip praneša iš Peterburgo, žmonės grūdžias per dienas; terminas užsirašymo prie rinkimo pasibaigė 16 sausio; dėlto dabar tapo pailgintas ant dviejų savaitėjų. Pirmas Dumos sušaukimas busias 28 balandžio.

Tuo tarpu valdžia neliauja terorizavus nepakakinto svieta, revoliucionierius persekioja kuo aršiausiai, o vienkart, — kaip ji tenai parinkė, kas revoliucionierius, kas ne! Ir ramūs, nuolankesni žmonės kartais tampa revoliucionieriais, kad kazokai, arba policija užpuola, norėdami pasismaigt. Tuomet tik reikia gintis. Dabar social-demokratų ir social-revoliucionieriai, nors dalyvauja politiškoj kampanijoj, tačiau vėl atnaujina savo neseniai apleistą organizacijos būdą; tai yra — slaptai organizuojasi ir ruošiasi į smarkią karę su valdžia. Jeigu, padėkim, ir neįvyktų visuotinis streikas ir sukilimas, kas yra tik

slu dėl galutinio išnaikinimo caro valdžios ir įvedimo demokratiškos respublikos, tai ta revoliucionierių organizacija visados laikys valdžią baimėje, ir ji turės bent po truputį nusileist prieš žemesniuosius klotus (mažturčius ir darbininkus), kuriems „duotas“ (iš priedarotos) tiesas paskiausiai, ji tyko atimti pirmiausiai t. y. pirmiausiai ne kaip nuo šiek-tiek pasiturinčių klotų (ukininkų, amatninkų).

Revoliucijinis judėjimas nenupulė, jis tik šiuo tarpu kiek aptilęs, lyg vėjas prieš pat prikiurimą debesų...

Prancuzijoje buvo rinkimas naujo prezidento į vietą Laubeto. Išrinktas Clement Armand Falliers; nuo 18 d. vasario jis pradės valdinti kanti

Rinkimas, pagal Prancuzijos konstitucijos nurodymų, atsituvo Versaliuje, už kelių mylių nuo Paryžiaus. Falliers gavo 449 balsus, Doumer 371; kiti kandidatai — 28 (vienas deputas nebalsavo).

Falliers gimė 1841 m. lapkričio 6 d. Merin'e. Iš pradžių buvo advokatu ir nuo 1875 m. buvo po kelis kartus aprinktas kaip republikonų deputatas. Paskiausiai jis buvo senato prezidentu. Sulyg politiškų pažvalgų jis žinomas kaip republikonas progresistas.

Ispanijoje, mieste Algeciras, pereitą seredą prasidėjo konferencija, arba tarybos tarp Prancuzijos ir Vokietijos, klausime apie Morocco. Susivaziavo visų Europos valstybių ir Amerikos atstovai, teipgi ir Morocco. Idomios tos tarybos sulyg savo pasekmių. Bet nėra abejones, kad užbaigs be karės, kuri, rodos, kad kiek butų užsidedus tarp Vokietijos ir Prancuzijos.

San Domingo (Pietų Amerika) respublikoj revoliucijinis judėjimas turbut aptyks, nes nekenčiamasis prezidentas Charles F. Morales iš-

bėga iš tos šalies, — nors jam ir tapo nulaužta koja. Prispirtas rezignavo, ir Suv. Valstpbės išsiuntė laivą, kžris jį nuveš į Porto-Rico. Caceraso opozicijos partija turi valstiečių simpatiją ir dėlto galima numanyt, kad sugrįš tvarka ir ramybė toje maištingoje šaliukeje.

Isz Amerikos.

Užmušėjas
išteisintas.

Philadelphia, Pa. Juozas Višnievskis pernai 4 d. liepos savo namuose nušovė savo draugą Grochowski. Sausio 17 d. buvo byla, ir Višnievskis liko išteisintas. Mat Grochovskis besilankydamas tankiai pas Višnievskį įsimylėjo jį jo pačią. Višnievskis jam liepė daugiau neateit, bet tas atėjęs vieną sykėmė myluotis su Višnevskio pačia. Višnievskis tai pamatęs liepė tuojaus išeit, o ne — tai esą užmušęs. Tas atsakė: „greičiau aš tave užmušiu“. Višnievskis nuėjęs į krautuvę nusipirko revolverį. Sugrįžęs dar rado Grochovskį besiglebėkščiuojant su jo mótėre; tada jis paleido į jį penkis šuvius ir užmušė.

Višnievskio dukte 15-os metų ir kiti liudininkai patvirtino, kad Grochovskis nebuves daugiau ko vertas, kaip tik kulkos. Teismas Višnievskį išteisino.

Permazė
kariuonė.

Washington, D. C., 15 sausio. Karės ministeris Taft apskelbė senatoriui Galtinger'ui jurinės prekybos komisijoje, kad Suvienytų Valstybių karėiviška pajiega esanti labai maža, kad galėtų ji buti pavar tota pasekmingai apginant interesus ant Amerikos salų, ir dėlto Amerika esą turi pasirupinti apie padidinimą transportinio laivyno. Taft sako, kad Amerikos armija visiškai

bespėkė prieš iš užsienio šalis ir ištikus kare ji nieko esą negalėtų pradėt.

Matyt, Amerikos didzturčiams parupo, nes Kynai boikotuoja, Europos plieniniai fabrikantai teipgi pradeda brūzdėti, o čia „salas“ nežino ar galės visiškai apiponavot — tai pradeda smarkiai agituot, kad Amerika padidintų savo armiją, kuri ir teip viena iš didžiausių. Didzturčiai teip rengia avanturas.

Amerika taikosi
sū Kynais.

Po naujų tarybų užbaigtų ir priimtų gruodžio 22 d. 1905 m., tarptautiškai prekybai bus atviri šie miestai: Tengvančeng, Liaojang, Hsinmintun, Tienling, Tungjanketu ir Sakumen — provincijoj Šingkingo provincijoje Heilunkiang: Tsisihar, Hailar, Aihun ir Manšuli. — Taigi tuose miestuose jau nė Amerika nebus boikotuojama.

Padedikai
areštuoti.

Chicago, Ill. 15 d. sausio buvo statyti prieš teismą Brodovič ir Król, kaltinami už padegimą savo biznio, su tikslu atsiimti asekuraciją. Už tą pat kaltinami J. Crawford ir M. Heffron. Brodovskis deginęs jau 5 sykius.

Sudegė krautuvė.

Plymouth, Pa. V. Matusevčiaus galanterijos krautuvėj ir siuvinių dirbtuvėj iškilo ugnis ir padarė daug blėdies. Krautuvė uždaryta iki taksavojimui.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Philadelphia, Pa. Pasmus lietuviai su aukoms mažai pasirodo sulyginant su kitų mestų lietuviais. Pasmus per stubas neina ir aukų ant revoliucijos nerenka, per tai kurie ir norėtų kiek paaukauti, tai nėra progos. Taigi mes susirinkę keli vaikinai pas Motie-

jų Juodsnukį, užmanius man, žemiau pasirašusiam, paaukauti ant revoliucijos kiekvienam pagal savo išgalę visi tam pritarė ir teip sumetė \$7.25. (Pakvituota pabaigoj Nr. R.) Skiriam L. Socijaldemokratų Partijai.

Buvom nuėję į kitą stubą, kur buvo daug lietuvių, bet neradus pritarėjų sugrįžom be naudos.

V. Patalavičius.

Waterbury, Conn. Męs keli lietuviai susirinkę pas vieną kaimyną, besilinksmindami ir bešnekučiuodami apie visokių reikalus atsiminėm ir apie savo viegenčius, kurie dabar kraują lieja ir gyvastį savo pašvenčia už laisvę žmonijos ir neprigulmystę Lietuvos bekariaudami su biauriu Maskolijos despotų. Taigi jų pašelpai sumetėm po kelis centus — \$1,60 kuriuos vienbalsiai paskiriam Lietuvos Soc. Demokr. Partijai, prisiųsdami „Vienybės Liet.“ redakcijai.

Juozas Daugėla.

Pittsburg, Pa. D. L. K. Gedimino D-tė gruodžio 31 d. p. m. per savo susirinkimą paskyrė iš savo izdo \$10,00 ir dar sumetė \$5,08. Pinigus pasiunčiau „Kovos“ redakcijai paskirdami L. Soc.-Dem. Part. — Nors ne dailu būtų mums šelpti tik vieną partiją, bet atminus, kad kitos partijos mažiau įstebimos revoliucijinėme judėjime gavo pašelpo daugiaus sulyginant už L. S. D. P., tai męs norėdami atlygti L. Socijaldemokratų Partijai, siunčiame jai aukas (bet reikia atminti, kad aukos dabar yra renkamos tik revoliucijos reikalams, o ne kokios partijos. Red.). Demokratai yra veikę ir dabar jie veikia, bent išleidinėdami raštus. Bet mums rodosi, dabar reikia gamintis kitoks ginklas, negu sujudinanti lapeliai. Lapelius ir knygeles mums rodosi, jau

kiekviena partija gali savais kaštais išleidinėt, kaip tai galėdavo ir tada, kuomet nieks nerinko aukų revoliucijos reikalams. Męs pažįstam „varpiečius“ arba demokratų teip, kaip ir socialistus, bet „varpiečiai“ nėra jau tiek privargę, kiek socijaldemokratai, bekojojant už visų laisvę.

Komitetas.

Johnston City, Pa. Mūsų miesto lietuviai prijausdami savo broliams Lietuvoj už laisvę kariaujantiems, nutarėm nors su keliais centais juos sušelpiti. Pirmiausia tapo užmanyta lietuviškoj karčiamoj, kurioj ir tapo sudeda \$8.25. Paskui tapo įnešta ant susirinkimo dr-stės D. L. K. Keistučio, kur surinkom \$6.50. Viso \$14.75, kuriuos siunčiam „Vienybės L.“ redakcijai ir paskiriam L. S. D. P.

Vardan aukavusių

A. Bajoras.

Plymouth, Pa. (*Idomus pamokslas*). Mūsų kun. Vizgirda po mišių pasakė pamokslėlį, kurs vertas pagarsinimo. Pamokslėlį pradėjo su pasergėjimu ir pabarimu, kad, girdi, tik šiandien tiek daug prisirinko žmonių, ne mišių išklaust, o tik esą dėl akyvumo; kitoms nedėlioms, girdi, bažnyčia tuščia, kaip nieko ypatingo nejaučia.

Uzsakęs veselijas, pradėjo: Kaip žinote, mirė Juozas Paukštys, be spaviednės ir sakramentų. Aš girdžiu, kad parapijonai rugoja ant manęs, kad nepriėmiau ant kapinių. Jūs žinote, kad aš negaliu to padaryti.

Toliaus pabaudė katalikiškas draugystės (su katalikiškais vardais), kurios esą išsirenka prezidentus bedievius. Iššaukė viešai B. Baigį, kuris yra šv. Kazimiero D-stės prezidentu.

Ateina Baigys su Paukščiais (žodžiai kn. Vizg.) — pas ma-

ne ir reikalauja, kad aš pakavočia... Mislija — už pinigus nusipirks dangų... Nel Peklą nusipirksite!...

...Jūs visi — katalikai ir laikote prezidentu tokį bedievį, šliuptarnį, kaip Baigys, kurs į bažnyčią ir į spaviednę neina ir reikalauja, kad aš kitą tokį bedievį pakavočia ant šventų kapinių.

Broliai, draugystės katalikiškos, broliškos pagalbos! Ir jūs eisite tokį gyvulį ant protestonų kapinių kavot?! Juoksis iš jūs airišiai ir visi žmonės pirštais badys! Susirinks ten visi šliuptarniai iš visos apielinkės ir bedieviškus pamokslus sakys...

...Broliai katalikai! Stokim visi išvien ir apgalėsime juos! Aš vienas nieko negaliu padaryti, be jūs pagalbos...

Ant galo pasakė, kad kitu kartu daugiaus apie tai paaiškįsias. Taigi da ir kitą dedėdienį bus pilna bažnyčia...

Verta pasergėt, kad tiktai ar 30 sąnarių, Kazimierinės draugystės paklausė kun. V. pamokslu ir nejo lydėti...

Providence, R. I. Gruodžio 3 d. pas mus buvo prakalbos. J. Gudaitis kalbėjo apie reikalingumą tautiškos draugystės, kuri turi buti po globa S. L. A. Galiaus užmanius įkurti tokią draugystę vardu Kareiviška D. L. K. Gedimino D-stė, prisirašė 20 sąnarių. Draugystės pirmsėdžiu liko pats užmanytojas J. Gudaitis, Providence, R. I. N. 3 Prites. A. Sutkaitis.

Passaic, N. J. Sausio 1 d. lietuviai per draugystės (kokios? R.) susirinkimą sumetė \$5.40, kuriuos siunčiu į „V. L.“ red., pasilikdamas siuntimo kaštų 10c. Skiriam L. Soc.-Dem. P.

P. Norhus.

— Gruodžio 25 d. pas V. Sakalauską buvo jo dukters krikštynos. Užmanius jam

aukauti po kiek kas gali revoliucijos reikalams, svečiai sumetė \$2,30, nežiurint, kad ir buvo tikių, ką užmanytoją pavadino kvailiu, bedieviu ir šliuptarniu... Pinigus skiriam L. Soc. Dem. Partijai ir siunčiam į „V. L.“ redakciją.

Lai gyvuoja laisva neprigulminga Lietuva! Tegul pražusta niekam netikus caro valdžia! Lai gyvuoja socijalizmas!

P. Girnykas.

Export, Pa. Jau dabar ir Exportiečiai susipranta, girdėdami Tėvynės šauksmą: prie darbo, prie darbo! Laisvei praskįkite kelią!...

Męs keli pasiryžom pereiti per grinčias ir parinkti aukų revoliucijos reikalams, ir dėlto kiekvienas davė kiek galėjo išgeros valios. Išviso surinkta \$13,80. Paskiriam L. Soc.-Dem. Partijai; siunčiam per „Spindulio“ redakciją.

Bet atsitaikė ir tokių lietuvių, ką mums atšovė: „Ar velnias jumis čia nešioja!“ Besiginčijant apie caro valdžią kiti sako pasididžiuodami maskoliškai: „Pod russkim radilsia, pod russkim budem i umirat! Car naš otec!“ — „po rusu gimėm, po rusu ir mirsim! Caras mūsų tėvas!“

O jūs vergai neišmintingi! (Vienok jie neina po caro letena mirt!) V. Tutlis.

Foxcroft, Me. Kilus užmanymui kas link rinkimo kandidatų į teismą dėlei vaidų Rev. Šelp. Komiteto tarpe, męs aukavusieji susirinkom ir nutarėm teip:

1) Tas sudas (teismas) nereikalingas: jis susivaziavęs susivaidys ir reikės kitą teismą rinkti.

2) Kaštuos vėl keli ar kelios dešimtys dolerių, kuriuos tai pinigų geriau paaukaut revoliucijos reikalams.

3) Teismas jau padaryts. Susivaidijusis komitetas tegul

tik žiuri į laikraščius, o pamatys kur visuomenė siunčia arba skiria savo aukas: ar L. Soc.-Dem. Partijai, ar komitetui. Jei daugiau aukų skiria L. S. D. Partijai ne kaip L. Dem. Partijai tai matot, kad visuomenė pritaria labiau L. Soc.-Dem. Partijai.

Ir tas komitatas nebuvo ir nėra reikalingas, ir visuomenė neverta daugiau juomi užsiimt.

Pasirašom aukavuvieje: Jonas Tumosa, Julius Kazimierskis, Jurgis Tumosa, T. Miczas, M. Kazimieskienė, O. Tumosienė.

Susivienijimo L. A. reikalai.

St. Louis, Mo. Šiuom prašom visom guodotinom S. L. A. kuopom jogei čia susitvėre nauja kuopa iš 7-nių šanarių, bet yra villis, kad umu laikumų kuopa dvigubai pasididys. Bet susirašė gana darbštūs vyrai ir nutarė ką tankiausiai laikyt susirinkimus idant kaip galint greičiau padidint kuopą ir nutarta parengti balių ant 23 b. balandžio, 1906 m.; jau svetainę nusisamdėm, teipogibus ir prakalbos laikytos, tik mes neturim gerų agitatorių, kurie galėtų mūs tautiečius atvest ant supratimo. Taigi atsiskaukiam į prakiloesnius tautiečius, kad teiktumėtės atvažiuoti pagituoti. (Adresas: J. K. Vasiliauskas, P. O. Box 512, Wellston Sta. St. Louis, Mo.)

Bet kadangi mūsų kuopa dar jauna ir silpna tai žinoma, mes neįtengsim apmokėt kaštų. Tiktai gal kuriem pasitaikys atsilankyti į vakarines valstijas apie tą laiką (23 balandžio) tai meldžiam neaplenkti mūsų.

Kuopos organizatorius,
J. K. Vasiliauskas.

Lietuviškas advokatas

Tamas Butkevychius iš Nanticoke, Pa. Pabaigęs universitetą atidarė ofisus šiose vietose: 43 Coal Exchange Wilkes-Barre, Pa. ir 3 Keyston Bldg. Nanticoke, Pa. Lietuviai katrie turėsit kokį reikalą, kreipkitės pas savo tautietį Tamą Butkevychių.

A. a. Juozas Pauksztys

(Paminėjimas laidotuvių).

Sausio 18 d. rytmetį pasiūpė Juozas Pauksztys, pirmas išleistas „Vienybės Lietuvių laikininku“. Mirė savo brolio, Silvestro Pauksčio, namuose, Edwardsville, Pa., kur ir gyveno. Laidotuvės buvo sausio 21 d. nedėlio. Po pietų, apie antrą valandą, prieš išlydėjimą, pririnko daugybę žmonių atiluoti velioniui paskutinį pavaršimą ir atsisveikinimą, nors ir tokių buvo, kurie fanatiškos nedorybės paangituoti atėjo, idant pašvagzdomis blevytę gdoti ant velionio... A. a. Juozas buvo laisvų pažiūrų, ir kunigo nepriėmė su sakramentais... „Aš tikiu į Dievą ir į Jėzų Kristų, bet ne į jus...“ — taip atsakė kunigui ant jo tam tikrų klausimų.

Apie 3-čią valandą išsijudino lydėtojų oršakas iš Edwardsville's į Plymouth'ą, kur ant anglišku kapinių „Shawnee Cemetery“ velionis turėjo būti palaidotas... Lydėjo 40 karietų ir ar 7 puskarietės. Privažiavus Plymouth'ą, prie tu prisivienijo dvi Plymouth'o draugystės, prie kurių a. a. Juozas prigulėjo, — butent šv. Kazimiero ir Vytauto. 400 draugųėjo ilgoje eileje. Tokių didelių šermėnų, tokių laidotuvių, sako, nieks nera matęs šioje apielinkėj... Velionis turėjo 44 metus

amžiaus, labai gražiai išrodė pašarvotas. Septyni gyvų kvietimų vainikai teipgi pridavė nemažai dailos. Vainikai buvo su šiais parašais: Garbės šanariui—nuo 1-mos kuopos S. L. A.; Mūs mielas brolis; Symphathy of Celia; Nuo „Vienybės Liet.“ — pirmamjam jos išleistojui; No išdavystės „Saulės“; Chas. Zdanavičius, Kingston, Pa.; Bartels.

Nauji rasztai.

Dievo piktadėjystės. Parašė Sebastijonas Faure. Išleista kaštais Susiv. Lietuvių Laisvamanių. Philadelphia, Pa. Spauda „Kovos“, 412 Siegel str. 1905. Pust. 18. Kaina 10 c.

Knygutė versta iš prancuzų kalbos. Paeilium skaitosi 7-oji knygutė, ką S. L. L. išleido. Pirmiausiai, su materialistų metoda išrodinėja, kad Dievo, kaipo visatos sutvėtojaus ir absoliutiškojo įstatymdavo, nėra. Toliaus aiškina, kad visoki viešpačiai ir valdonai galį viešpatauti ant žmonijos ačių tik jos įtikėjimui į Dievą—religijas; iš to—visokios karės, vregija ir tt.—tai vis „Dievo piktadėjystės“...

Štas titulas neatsako rimtai knygutės turiniui; jis tik tik satpriskam paškviliui. Antra, neatsako laisvamanybės dvasiai: laisvamaniai sako, kad Dievo nebuvo ir nėra, tai kaip galima dar kalbėti apie jo „piktadėjystės“?

Nerimtumas apsireiškia ypač tingai ten, kur palyti draugijos klausimą. Viešpatavimas žmogaus ant žmogaus, autoritetas „visokiose formose“ paeina iš tikėjimo dogmų, ir visai praleidžia tylejimu kitas priežastis, tarp kurių svarbiausiomis rastume—materiališkus ir ekonomiškus santikius.

Šiaip knygutė smagiai parašyta ir šiek-tiek apsiskaitęs perskaitys ją su žingeidumu.

Kas reikia žinoti ir atminti

kiekvienam darbininkui. Antras pataisytas spaudimas. Lietuvos Socialdemokratų Partijos išleidimas. Londone 1905. Pust. 62. Kaina 20 kap.

Knygutėje surašyta trumpai ir aiškiai viskas, kas ištikro reikia žinoti kiekvienam darbininkui; o kad tą žinoti tai reikia perskaityti tą knygutę. (Šitą ir žemiau parodytus raštus galima gaut „V. Liet.“ redakcijoj).

Kokia mums reikalinga valdžia. Parašė V. Kapsukas. Lietuvos Socialdemokratų Partijos išl. Londonas. 1905 m. Pust. 32. Kaina 10 kap.

Aiškiai, suprantamai išrištas pastatytasis klausimas su nurodymais įvairių šalių valdžios atskirų formų.

Sparva N1 1905 m. Yra tai satyriškas laikraštukas su piešiniais, ne perijodiškai išleidžiamas Lietuv. Socialdemokratų Partijos. 1 egz. 5 c.

Kazokai pildo caro paliepiamą. Reprodukcija paveikslu žinomo lenkų maloriaus Wojciech Kossak'o maliavoto. Reprodukcija atlikta gana gerai. Atspausa kaštais Jono Bagdžiuno.

Raštai svetimose kalbose.

Prava Litovcev po Zemlevladieniju v Zapadnom Kraje.

Juridiško-finansovoje išsliedovanije na osnovaniji ograničitelnych zakonov, razjasnenij Pravitelstvennago Senata i drugich officijalnih istočnikov. Sostavil K. A. B i z b o r , pomošėnik prisiaznago povierennago. Riga, 1904. (Išleidimas neoficijališkas).

V' Ameriku. Komedija v 3-deistvijach K e t u r a k i s a . P e r e v o d s l i t o v s k a g o .

Yra tai maskoliškas vertimas žinomos komedijos „Amerika Pirtyje“. Inz. A. Maciejaucko išleista Vilniuje 1902m.

Pajaki i Muchy. Litevska Socijaldemokratyczna Partija. 1905. Cena 3 kop.

Kas dingsta nepriklausanciam unijai.

Jis neturi teisingos mokes ties, sunkiau dirba ir neturi paguodones.

Tuose distriktuose kur daug angliakasiu da nepriklauso unijai, t. y. nesusiorganizavus, jei zinotu kad ju sandraugai kituose distriktuose, kur unija jau druta daug geresnes turi salygas, be abejones nenoretau but tokiam padėjime, kokiam esa, tačiaus stebgtusi sau pagerinti buvi ir darbo sanligas, o tad neskurstu ir nevargtu isznaudojami irskriaudziami vienkuoveikiausiai susiorganizuotu idant apsigint ir nedaleist darbaviam gvoltint savo tiesu.

Ten kur nera unijos kompanijos darbininkams moka tiek kiek jom patinka, nes yra tokiu neišmaneliu pataikunu kuriem baudziava patinka, o to del ir visi kiti tur kest ta vergija?

Bet teip but neprivalo: darbininkai, kurie jančia nuoskriauda privalo susivienyt ir atsispirt isnaudotojams.

Net ten, kur randasi kuopa unijos, kompanijos su darbininkais zmoniškiau apsieina ir daugiau juos guodoja, kadangi supranta, jog tie darbininkai teipgi supranta zmogiskas tiesas ir darbdavys neišdrįsta jau su jais elgtis, kaip su gyvuliais. Ten darbininkas uz pigiau gauna paraka, kaipo ir visus irankius reikalingus prie darbo, gauna didesne uzmokesti ir trumpiau dirba. Reik organizuotis ir sutverus kuopa prigulēt prie tos milziniškos kariumenes kuri dabar kovoja uz teisingas darbininko tiesas o jei kiekvienas darbininkas pastos unijistu, tada dalykas kitaip stoves.

Daleiskim kas is prekiku neaukaus 50 c. ant mensesio, jei jam atgabena gal 90 procenta arba daugiau.

Isz visur.

Maskvoje buvo dviejų simtu kazoku susirinkimas, kur nutare reikalauti, kad juos isisustu į gimtines vietas.

Samaroje 126 gruodzio 312 pekstininku pulko kareiviai pastate valdziai ekonomiskus ir politiskus reikalavimus. Tapat padare Vitebsko garnizonas.

Peterburge vietinis Lenku Socijalistu Partijos (P. P. S.) komitetas surenge ant 9 d. sausio vieša susirinkima, kur buvo kalbēta apie dabartij padėjima, ziuirint is partijos stovio.

Holiandijoj (Nyderlanduos) priverstinas vaikų mokinimas įvyko tik nuo sausio 1 d. 1901 m. Iktol mokyklose mokinosi tik apie 9-10 procentas, t. y. is 100 tik 9 arba 10. Nemokylu buvo daug ne tik kaimuose, bet ir miestuose. Dabar vaikai 6 iki 12 metu negauna perleisti visa laika namieje, ant gatves, dirbtuveje, arba fabrike. Visoks darbas jiems tapo uzdraustas, tik turi mokytis.

I-tabu, kad tas įtatymas parlamente zemamjam bute įėjo per 50 balsu priešais 49 balsus. Be to, da ir dabar ne visi vaikai 7-13 metu nuolatos vaikščioja į mokykla.

Neseniai Anglijoj likos uz tvirtintas naujas įstatymas apie immigracija (jeivystę). Tarp kito ko svarbiausias turbūt dalykas neįleisti tu, kurie netures tam tikro turto pinigais. Pirmą syk pasitaikē 34 emigrantai (išeiviai) is Maskolijos, kuriems tapo atsakytas įžengimas į Anglija. Tie emigrantai šaukēsi prie apeliacijos tribunolo, kuais 15-kai is ju leido išlipt ant Anglijos žemes delto, kad jie buve politiskais pabegeliais.

Leipcigo laikraštis „Grenzboten“ rašo: „Turbūt, nebus per daug drąsus tvirtinimas, kad Vokietijos socijaldemokratija pabudino prie gyvenimo Rusijos socijaldemokratija. Ja palaiko ne vien pinigiska pašelpa ir išreiškimu simpatijos. Nera jokios abejones kad tarp vokječiu socijaldemokratu „vyriausiosios stovynes“ ir vedju revoliucijos Rusijoje yra tvirti ir nuoseklus santikiai, prie kuriu aiškiai matomi ped sakai aktyvisko dalyvumo. Be vokiečiu socijaldemokratu „vyriausiosios stovynes“ patarimu ir jos didelės pagalbos visuotinas streikas Rusijoje galniekados butu neparodę teip galingos organizacijos ir tokio milziniško platumo, teip, jog iki tulam laipsniui, nors tai lik laikui, apeme į savo valdzia plačiosios ciesorystes visuomenes gyvenima“.

Aukos revoliucijos reikalams.

Pasargos: 1) Pagal daugelio auku rinkēju patarima, negarsiname pravardzu tu, kurie aukauja maziau kaip 25 c. 2) Del pažymėjimo, kas atsiunte aukas, tu pravardes sustatytos paskirstytoms raidems.

Philadelphija, Pa. M. Juodsnukis 2d; M. Juodsnukienē, L. Juodsnukiotē, V. Patalavičius, J. Palaikis po 1 d.; K. Vaičiunas, F. Bliumas po 50 c.; J. Grigaliunas 25 c. \$7,25

Passaic, N. J. Per P. Girnyka \$2,30

Waterbury, Ct. Per J. Daugēla \$1,60

Wilkes-Barre, Pa. Per susirinkima 35 kp.: A. Jurgelaitis, J. Asevyčius, O. Šuipintē, J. Blockis, A. Olekas, J. Matulaitis, J. Danielius, J. Daukšys, M. Padolskis, J. Adominas, J. Grabauckas, J. G. A. Lenksas po 25 c.; J. Rudaitis 50 c. \$3,50

Newark, N. J. P. Jasiukevy-

čia, A. Jasiukvyčia, V. Jasiukevyčia, A. Černelis, J. Džioigas, po 25 c.; kiti po maziau. Iš viso \$1,92

Wanamie, Pa. P. Sarpalius 35 c.; V. Kulvinskas 2,75; J. Kulvinskas 2,50; M. Kuklis 2,42; V. Adomavičius 1,82; J. Alvis 2 d.; A. Šukvietis 1 d.; J. Milkere, J. Bendziunas po 50 c.; J. Sarpalius, J. Platukas, J. Serkauckas, J. Skielis, J. Nemuras, S. Stankus po 25 c. Atsiusta \$18,40

Johnston City, Ill. A. Ambraza, J. Soročka, J. Ziūrys, J. Menkevyčius, J. Dašinskis, A. Lečkauskas, J. Petrauskas, J. Bunis po 1 d.; M. Skuminas, J. Gelgauda, P. Grabauckas, N. Federavyčius, M. Draugelis, M. Aliukonis, J. Menkevyčius, J. Kaminskas, A. Bajoras po 50 c.; K. Damulis 30 c.; A. G. Markevyčius, A. Jarušaukas, A. Ambraza, J. Dadura, A. Gurckis, A. Kulikauckas, K. Kulikauckutis, po 25 c. Smulkesniu auku 20 c. Viso \$14,75

Passaic, N. J. A. Rēklys 1 d.; V. Sakatauckas, P. Gilius, P. Norkus, J. Gilius po 50 c.; S. Ančiukaitis, V. Abraitis, M. Kalinauckas, J. Linonis, J. Retkauckas, P. Sakatauckas, V. Kazakevyčia, J. Grinčelaitis, P. Iškauckas po 25 c. Smulkesniu 15 c. Kartu \$5,40

Buvo \$337,95

Viso labo \$392,97

Atsakymai.

P. Galskiui. Vertimas negeras. Gramatiški prasizergimai butu tik menkniekis. Blogiau su tuo, kad neužlaikyta originalo forma. Be originalo ne pataisyt negalima, o taisant, vėla, reiketu viska perrašyt, kas uzimtu tiek pat laiko, ka ir vertimas. Gražinam.

J. G-ui. „Viena“ tinka, šiek-tiek pataisius. Reikia geriaus temyti kaip kur yra rašoma, arba tiesiok pastudijuoti Kriaušaičio gramatiką.

Atsakymas p. J. Tarėilai.

Tamistos raštelis tilpęs N52 „Vienybės“ Ašerukui-Dilioniui visai yra be jokių pamatų ir faktų; tiek galima pasakyti, kad tamistai rašant tą straipsnelį truko doros ir logikos.

Aš per 47 num. „Vienybės“ tiek tik reikalavau nuo tamistos: faktiškai darodys mano griekus, užmestus per tamistą man asabiškai. Bet tamista ne tik kad ne darodei, bet sumazinai iš daugybės ant kelių (o aš noriu anuos visus pasilaikyti sau) ir tuos pačius dar tik žadi darodys. Tai kodėl ne dar?

Tamista užmeti, kad aš pirmiau turiu darodys darytus užmetinėjimus S. L. A. sąnariams ir centrališkam komitetui, o nepaduodi klausimo nė faktų, kokius aš dariau užmetinėjimus? kokiū būdu? dėl ko? kam? už ką? kada? kur? ant kokių klausimų? Tamista nori įdėti į mano burną pats savo neteisingą svajonę ir pasakui klausiti ir reikalauni, idant aš atsakyčiau tą, ko tamista pats nežinai. Pažiūrėk, tamista į savo raštelį, o tuom kartu pats savę pažįsi, kuom esąs.

Padėkime—jeigu aš kritikavojau centr. komitetą S. L. A. arba ir jo sąnarius, už ką ten tai jeigu S. L. A. yra tautiška ir visuomeniška organizacija, tai aš budamas lietuviu reiškiau dalelę visuomenės,—ar aš priguliu ar nepriguliu į S. L. A. organizaciją, arba į kokią kitą—vistiek—turiu tiesą kožną tautišką arba visuomenišką organizaciją kad ir mažiausią draugystelę kritikavoti, jeigu tik jinai nėra privatiška; o jeigu mano kritika yra neteisinga, tai tie, kurie yra vadovais arba komitetu tos organizacijos, turi tiesą ją apginti, darodysdami faktiškai klaidą kritiko, ale niekadus neužsipulti asabiškai.

Tamista kaip pirtasėdis tos organizacijos S. L. A. į vietą stoti su kritika priešais mano kritika, jeigu kada aš ją rašiau (nes tamista matytis jos nežinai, ba nepaduodi faktų) griebsi asabiškai mane apšmeizti—ir apšmeizimo negalėdamas išrišti, reikalauji, kad, aš, Ašerukas-Dilionis, tamistai darodysčiau tą, ko aš mažu nežinau.

Broliuk! jeigu budamas sąnariu centr. komiteto S. L. A. neparodai ir nežinai ką aš rašiau, o mažu gėdiesi ją (mano kritika) iškelti priešais visuomenę (nes mažu buvo teisinga) antu kartu ir pats ją faktiškai pripažinti už teisingą, tai aš tamistai patariu, kad tamistos asabiški užsipuldinėjimai ant manęs nieko nekenks man, nes aš žinau gerai, kad tamista vieną kartą turėsi darodys visus tuos griekus, man užmestus, o tuom kartu, tai jau aš turėsiu reikalą teisintis priešais visuomenę ir darodys, kad tamistos užmesti griekai ant manęs yra teisingi arba neteisingi ir darodysiu priešais visuomenę mano nekaltybę arba prisipažisiu kaltu.

Kn. V. R. Delianis-Ašerukas.

Lietuvos Kataliku Demokratu Partija.

Gruodžio 7 d., t. y. į dvi dienas po „lietuvių tautos atstovų susivaziavimui“, Vilniuje buvo *kunigų-lietuvių (susivaziavimas, kuriame dalyvavo apie 50 kunigų. Jie įkurė „Lietuvos Kataliku Demokratu Partiją“ (L. K. D. P.), kuri apimsianti tris vyskupijas: Vilniaus, Žemaičių ir Seinų. Nutarta išleisti tos partijos organus Vilniuje.*

„Žvaigždė“ (N1—1906) paduoda iš minėto susirinkimo „kunigų nutarimus“. Ji rašo:

„Beto buvo kalbama apie

lietuvių reikalus Vilniaus vyskupijoje: kad Vilniaus ir Gardino parapijų bažnyčiose būtų skaitoma lietuviškai Evangelija, kad jose būtų nors po vieną kunigą lietuvi, kad Kalvarijoj ir Aušros vartų bažnyčioj vasarą, pradedant nuo Sekminių, būtų sakomi lietuviams meldžionims lietuviški pamokslai, kad į kapitulą būtų renkami ir lietuviai, kad seminarijoj regensas arba vice-regensas mokėtų lietuviškai, kad parapijose, kur yra nors 300 lietuvių, būtų vienas kunigas suprantantis lietuviškai ir kad būtų skaitoma Evangelija lietuviškai, o kur yra nors tūkstantis lietuvių, kad būtų sakomi pamokslai ir pamaldos lietuviškai pusiau, arba pagal proporciją lietuvių parapijose esančių; kur parapijos grynai lietuviškos arba maišytos, kad diakonais būtų skiriami lietuviai arba mokanti lietuviškai. Tai buvo lenkiškai surašyta, ir 50 kunigams pasirašius buvo nunešta ir įduota vyskupui“.

Ten pat „Žvaigždėje“ perspauzdintas tos naujosios partijos išleistas atsišaukimas dėl lietuviškųjų mokyklų. Atsišaukime pataria daryti nutarimus valsčiaus sueigose ir reikalauti:

1) Kad mūsų mokyklose būtų išguldomi visi dalykai lietuviškai.

2) Kad mūsų mokyklose mokytojai būtų lietuviai katalikai.

3) Kad išrinkti mūsų pačių dvasiškieji ir svietiškieji globėjai prižiūrėtų mokyklas ir mokytojas būtų valsčiaus samdomas.

4) Kad niekas negintų mums lietuviškųjų mokyklų įtaisymo ypatingai prie bažnyčios ir sodžiaus, o teipogi pašalinio vaikų mokymo.

„Nutarimų kopijas,—pasakyta atsišaukime,—siųskite pas gubernatorių, mokslo glo-

bėją (popėditelių Vilniuje) ir prie Apšvietos ministerio“.

Kol valdžia neišpildysianti reikalavimų, partija pataria atimti vaikus iš mokyklų ir mokyti juos namieje.

Be to, atsišaukime pasakyta: „Vyrų varykime maskolius-mokytojus laukan iš mūsų krašto, nebokėkime jiems algos, nestatykime mokyklų, bet reikalaukime lietuviškų mokyklų ir Lietuvių-Katalikų mokytojų“...

Pranešdamas apie tą partiją ir jos nutarimus, „Lietuvos Ukininkas“ (naujas laikraštis išleidžiamas Vilniuje) sako:

„Ar šiaip ar teip, viena mums labai neaišku: kodėl partija užmiršta, kad Lietuvoje yra lietuvių ir ne katalikų (reformatų, liuterių)? ar gi teisinga reikalauti, kad ir jų mokytojais būtų katalikai?“

Iš kitos pusės ir šitas „Liet. Ukininko“ pasakymas neaiškus. Ar gi reformatams ir liuteriams mokyklos turi būti skyrium, su atsakančiais jų tikybos mokytojais? kunigų nuomone, be abejonės, teip ir turėtų būti. Mokyklose,—anot jų—turi būti viskas išguldoma lietuviškai, bet katalikiškoje dvasioje. O kada gi reformatai ir liuteriai nemėgs tos dvasios, tai noroms-ne-noroms reikės jiems asignuoti iš visuomenės izdo išsitaismui savų mokyklų. Mūsų gi nuomone, lietuviškos mokyklos pirm visko yra tautiškos, ne tikėjimiškos; antra—jos yra svietiškos, ne dvasiškos. Jos yra viešos ir turi būti atviros visai lietuvių tautai, jose mokys lietuvių vaikai, nežiurint, kokio jie tikėjimo, ir juos mokyti bus pristatomi mokytojais-lietuviais, ne klausiant, ar jie katalikai, ar liuteriai ar reformatoriai.

(Dar bus)

Lietuviu tauta

senoveje ir szlandien-

Parašė J. Sliupas; M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tasa.)

veido. Kaip draugų, taip priešgynų jis užtektinai atrado Lietuvoje; anuos gerbė ir apdovanojo, o šituos skaudžiai bet teisingai baudė. Geležinė valdžia Vytauto netiko visokiems ai-niams Gedimino namų; žmonės gi įgyję per krikštą privilegijas buvo spēka, ant kurios Vytautas gulėjo drąsiai pasiremti. Jagėla per Jadvygą sustabdė karę tarp Vytauto ir Skirgėlos; Skirgėla pripažino Vytautui didę Lietuvos kunigaikštystę, ir gavo žemes Volynijos, su pažadu gausę Kyjevą. Kada Vytautas apveikė 1394 m. maištą pakėlusius kunigaikščius — Podolijos Fedorą Karijotaitį, o Ukrainos Vladimirą Olgerdaitį, Jagėla godėjo tų žemių dėl Lenkijos, ir po ilgų vaišių tos žemės tapo padalintos tarp Vytauto, Lenkijos ir Jagėlos. Kad pavasaryj 1395 m. Vytautas užkariavo Kyjevą, jis pagal savo pažadėjimą atidavė Skirgėlai. Bet kad veikiai Skirgėla staigu pasimirė (sako nuo nuodų), Kyjeva perėjo į Vytauto rankas, ir jis pasodino ten savo atstovą. Švidrigėlą už nepaklusnumą Vytautas išvijo iš Vytesbės, o Kaributį — iš Novgorodko (1392 ir 1394). Kad Smolensko kunigaikščiai Jurgis ir Gliebas ne norėjo nusilenkti, Vytautas apėmė Smolenską ir prie Lietuvos priglaudė 1395 m. Jagėlos broliai noroms-nenoroms, turėjo Vytauto klausyti, kurs rods gresmus buvo, tačiau teisingas. Vytautas stengėsi Lietuvos galybę sulyginti su Lenkija, idant theoretiška Jagėlos viršeninkystė ant lietuviškų ir rusiškų žemių neužkenktų Lietuvai. Vytautas todėl stengėsi neprietelingu zokoną, kurs tankiai užpuldinėjo ant Lietuvos, nulenkti, ir 1395 m. įvyko sątaika; teip-gi su Lenkija jis mokėjo suteikti, ir apramino Lenkijos antagonizmą su zokonu. Teip viską aprupinęs aplinkui savę, Vytautas atkreipė akį ant Rusijos, spaudžiamų laukinių Totorių, ir 1396 m. ėmė Ukrainoj rengtiesi į karę su Totoriais. Kryževiai bijojo, kad Vytautui įsiviešpatavus rytuose, Lietuva netaptų per daug galinga; o Vytautas tikėjosi vėliaus atimti nuo kryževių ką buvo prapuldęs. Vytautui reikalinga buvo ilgesnė sątaika su kryževiais, bet tie jie nesiskubino, norėdami daugiau nuo Vytauto ką išderėti.

Kad Vytautas dabar buvo pastojęs vienu iš galingų viešpačių Europos, tuomi tarpu (1307 m.) aplankė jį vienas iš vokiškųjų zokoninkų, beje grovas Konradas v. Kyburg, vyresninkas zokono špitolių, siųstas į Lietuvą su tokia tai misija pas didį kunigaikštį. Jis paliko mums žingeidų dienraštį savo kelionės ir buvojimo Vilniuje; nors originalas to dienraščio nėra žinomas, tačiau mes susilaukėme perguldymo jo į lietuviškąją kalbą pagal rankių rankraščių istoriko mūsų Norbuto¹⁾, ir štai jo įtalpa:

Vokiečių paslai ant žeglinių laivų Niamunu nuplaukė į Kauną, tapo meiliai priimti pėrdėtinio Kauno pylies, gudo Ivano Fedorovyčiaus, ir per trejetą dienų ėion laukę, iki pa-

siųstas žygunas nepranešė didžiam kunigaikščiu ir negavo nuo jo paliepmų. Sienos Kauno pylies, pastatytos iš akmens, tuomi laiku nešiojo pėdsakus ardymų nuo apgulančių vokiečių ir buvo kanuolėmis, apsodintos. Pylies sargyba susideda iš 4 tukstančių Lietuvių ir Žemaičių. Tačiau paslams nebuvo pavelyta iš arto apžiūrėti pylį ir patalpinō juos papylėje. Per savo langus paslas galėjo matyti ant dešiniojo Vilijos kranto abazą raitelių, susidedančių iš keletos eskadronų, kuriė buvo įvairiai apsiredę ir apsiginklavę: sunkioji kavalerija buvo apdengta geležimi ant paveizdos lenkiškosios, o lengvoji apsišarvojusi tiktai „pagaliai“, beje raguotinėmis, ir sėdėjo ant labai menkų žirgų. Būvo dar vienas eskadronas iš pasenėjusių vyrų, su ilgomis bėrdomis, su tamsomis skraistėmis, su nūsismailinančiais kapturais, kurie iš tolo išrodė lyg butų broliai Minoritai, tik kitokio dazo kiteliai ir kelinės skyrė juos nuo Pranciškonų. Tulas kniazius Juras (rasi Pinskiškis ar Belziškis) tą dieną lavino šitą kavaleriją.

22 d. birzelio paslai, lydimi lietuviško urėdninko, tauruno Ottokaro Ostykio, kalbančio gerai lenkiškai, raiti ant žirgų atvyko į sostapylę Vilnių. Pas miesto bromą sutiko juos karės ir miesto urėdninkai, po yada atstovo Mantvydo. Zokoninkai Pranciškonai pirma visoko užsikvietė vokiečius užvažiuoti į jų klioštorių, ir pasimelsti bažnyčioje Mergės Marijos „ant smelties“. Pas bromą Vilniaus žemutinės pylies pasveikino juos dvarionys didžio kunigaikščio su duona, druska ir kupka alaus ant auksinės tacos; po tam paslai įėjo pasimelsti į katedros bažnyčią, kur kunigai susitiko juos su kodylu ir šv. vandeniu. Patalpino juos ant kranto Vilijos mediniame, bet gerai apdrintintame pasiuntinių dvare, kur jie turėjo visokį liuoną, smagų atsilsį po kolionei, ir visatinai jiems labai patiko meilus priėmimas ir svetmylysta Lietuvių. Tarnai vokiškai suprato, todėl tulkius nebuvo reikalingas, ir veikiai apsirgo. Tarnai pakvietė vaistytoją, regimai — kaimietį; „jis apžiūrėjo ligonį ir, ne klausdamas, o nė ištaręs pats žodį, iš krepšio, kurį turėjo didelį ant plataus diržo per pečius kabantį, išėmė tulą zolę, audekliniam mazgelyj surištą, ir liepė paduoti vandens; paskui mažą puodelį iš to pačio krepšio išsitraukęs, išvirino gerai, išspaudė, sumaišė su tvirtu midumi ir davė stiklą karštai išgerti. Ant rytojaus ligonis atsikėlė sveikas, drugio nustojo, apščiai valgė ir gėrė, kaip ir papratęs kad buvo“. Tuomsyk didžio kunigakščio nebuvo sostapylėje, ir todėl paslams likę buvo gana laiko įtėmyti vyresnes ypatas ir įvairumą gyvėntojų Vilpiaus. Ypatingai grovas Kyburgo išgi ia pirmą katalikišką Lietuvos vyskupą, Andrių Vasilionį, kuris paslus priėmė savam name ir pavaišino juos pietais. Tai buvo smagus, augalotas, gražios išžiuros senelis, mandagus apsiėjimo, šnekanti gerai lotyniškai ir vokiškai. Jis tvirtino, jog Lietuva esanti viena iš uoliausių krikščioniškų šalių kaslink paklusnumo apaštališkam sostui; stabmeldystė buvusi pamatu lietuviškos tautystos, o dabar Lietuva esanti „ant kelio išsitautinimo, nors tąsai kelias neesąs teip erškėčiuotas, kaip buvo dėl Prusų“.

Tą pačią dieną vakare paslai prašėsi vyskupo pavelenės apžiūrėti katedros bažnyčią; vyskupas davė už vadovą kunigą — žilį, sąari kapitulos, gimusį Vokietijoje. Trobėsysis, kaip jau žinome, buvo pastatytas ant vietos stabmeldžių šventvietės,

(Toliaus bus).

1) „Grovo Kyburgo kelionė Lietuvona 1307 m.“ Lietuviškai išguldė I. Basanavyčius, 1900 m.

Gavome 19 dieną Money Orderį vertės \$2,00 iš Shenandoah, Pa., be vardo ir pravadės.
J.J. Paukštis.

A. V. Mikulis

Parduoda bonkutėms visoki nesvaiginantį gėrymą, kaipotai: Birch, Soda, Sarsaparilla, Ginger Ale, Orange cider, Lemon Sour, Strawberry ir tt. Imkite visi nuo savo lietuvio

A. V. Mikulio
132 Mill str.
Pittston, Pa.

Susirinkimai.

Brooklyn, N.Y. 38 k. S. L. A. ekstra susir. bus nedėlioje, 28 sausio, 2 val. po pietų, svetainėje 73 Grand str. Squariai ir norinti prisirašyti teiksītės pributi.

Sekr. A. Lesniauckas.

Glen Lyon, Pa. 24 k. S. L. A. susir. bus 28 sausio, 2 val. po pietų paprastoje vietoje.

Springfield, Ill. 79 k. S. L. A. susir. bus 28 sausio 2 val. po pietų, po N122½ North 6th str. Užprašom squarius užimokėti savo duoklę.

Sekr. D. J. Puišis.

Pagaukit vagį! Kazimierą Daukšį. Pavogė 12 dol. ir laikrodėlį 15 dol. vertės. Kano gub., Raseinių pav., Teneinių parap., 2 metai kaip atvažiavo iš Anglijos į Penssylvaniją, bet nesisakė kokiam mieste buvęs. Potam atvažiavo į Elizabethą. 5 pėdų ir 9 colių augščio, liesaus veido, tamsių plaukų, ant burnos turi nudegintą ženklą ir apie 30 metų amžiaus. Kas pagautų gaus dovanų \$5.00. Adresas:

St. Audini,
211 First str. Elizabeth, N. J.

„Vienybės“ redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Prakalbos.

Sausio 28 d. (nedėlio) 2-ą val. po pietų bus didelis viešas susirinkimas lietuvių ir kitų tautų Plymouth, Pa. salėje „Armory“. Bus lietuviškos dainos, deklamacijos ir prakalbos.

Užprašo Revoliucijos Selp. Komitetas ir 24 k-pa L.S.P.A.

6 kuopa L. S. P. A. parengia susirinkimą su prakalboms ant 28 dienos Sausio 7-tą val. vakare, svetainėje Enterprise National Bank, kampas Franklin ir Beaver Allegheny, Pa. Bus svarbus reikalai svarstomi, bus pranešta iš mūsų dvimėnesinių darbų.

Širdingai užkviėciam Komitetas.

Seranton, Pa., Lelevelio D-stė parengia prakalbas dėl revoliucijos 28 d. sausio, nedėlio, 7 val. vakare, salėje „Auditory“. Užprašo visus lietuvius.

Komitetas.

Brooklyn, N. Y. Dr. Lietuvių rengia iškilmingą apvaisčiojimą metinių sukaktuvių draugams puolusiems užlaisvę Petropilėje 22 d. sausio, 1905 m. Atsibus 28 sausio, 91 Grand str., prasidės nuo 1 val. po pietų. Įzanga vyram 10 c. moterims dykai. Prakalbos bus lietuviškoj ir ruskoj kalbose, teingi bus deklamacijos ir dainos, svetainė bus papušta judais ir raudonais velukais su parašais. Širdingai kviečiam visus atsilankyti.

Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieskau savo brolij, Antaną Grinkevyčių, kurs gyveno 1902 m. Worcester, Mass. Meldžiu atsišaukti ant šio adreso:

Anufra Grinkevyčia,
507 Shavanesse Ave.
Plymouth, Pa.

Penktas metinis Ballus su koncertu!

Bus laikomas per Lietuvos Dukterų Draugystę 29 d. Sausio pamedelyje 7 val. vakare svetainėje Music Hall!

Meldžiam susirinkti kuoskatlingia -ia, nes turėsi progą išgirsti tikrų artistų chorą dainuojant lietuviškas dainas. Muzika iš Amburgo. Prėmi-mas knopuikiausias. Įzanga vyram 25c. moterims dykai.

Užprašo Komitetas.

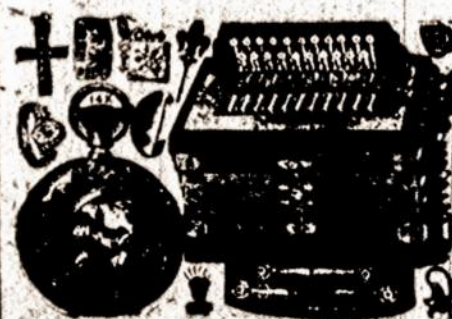
Ballus! Ballus!

Draugystės šv. Mykolo bus kelemas subatoje 3 d. Vasario 1906 m. ant sales Pr. Baleišio Breslau, Pa. Nauda bus pusė ant revoliucijos Lietuvoje, o pusė ant Prieglaudos Kolionijos Susiv. L. A. Užprašome visus lietuvius ir lietuvaites vietinius ir apielinkės. Įzanga dovanai. Užprašo Komitetas.

Moteriškės patyrimas.

Frances Sascak lenė iš Franger, Tex., šiteip pasakoja: „Noriu jums pranešti, kad Triner'o Amerikoniskas Elixir'as iš Bitter Vyno yra mano vienatinė gyduolė, be kurios negaliu apsieiti. Ji man visada pagėlba, kada tik negaliu miegoti, arba neturiu valgio noro, arba jaučiuosi silpna, — trumpai, pagėlba visokioje negalėje.“ Mielai garsinam šitokį patyrimą, nes teip aiškiai parodo tos viršui minėtos gyduolės naudą. Ta vyno gyduolė ištikro visada gelba, kur pasirodo valgio nenoras, kuno silpnumas ir nemiegojimas ir kitos iš to išeinančios ligos. Gerai sumals valgį ir pertai padarys naują, sveiką kraują. Jei kas turi nesveiką skilvį ir jei jaučiasi silpnu, vangiu ir nuilsusiu, be jokios matomos tam priežasties, jei kas neramiai miega, ir jei kas negali rast gyduolės geram kraujo išystijimui ir nervų sudrutinimui, tas visada gali pasitikėti, jog Triner'o Amerikoniskas Elixir'as iš Bitter Vyno jį išgydys. Aptiekose. Jos. Triner, 709 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Atsiųsk 10 c. už kuopuikiausį sieninį kalendorių.

Lietuviai tautiečiai, pas savą!

visokių pavetkelų; apie kozną tavorą prekė aprasyta. Perkantja gaus tavorą pirmos klizos ir už mažą prekę. Orderius isstuncziam greitai į visus Amerikos miestus. Adresavokit:

KLEMENS WILKEVICH.

112 GRAND ST.
BROOKLYN, N. Y.

NAUJAS BUDAS

išmokti dailiai rašyti, be pagėlbos mokintojo, nuo 24 puslapių, gaunamas už 10 centų pas visus knygu pardavėjus ir pas mane.

P. MIKOLAINIS,

Box 15, Station D.,

New York.

BRITVOS! MIKROSKOPAI!

Kas prieš mums \$1.00, tam mes priešim geriausio rietalinio pilno britvą, kuri parduoda eztoruose po \$3.00, arba mikroskopą su kuriuo gali matyt vandens lasze tuketanczius vabalėliu, musės galva arba blakė iszrodo po szituo stebėtinu stiklu arklio didumo, mažiausias szmotelis popieros iszrodo galp didžiausia krava malkų.

Raszykit pas:

THE CHASE SUPPLY CO.
Box 504. Methuen, Mass.

LIETUVISKAS KRIAUCIUS

Kaz. Milišauskas

285 E. Market st. Wilkes-Barre, Pa.

Padaro steliuotus siutus paga, naujausia mada, puikiai tinkamui dručiai ir už prieinamą prekę. Senus siutus pertaiso ir iščystija. Darbas visados atsakantis kiekvienam patiks.

J. B DAINIS,

58 Public Square, Wilkes-Barre, Pa.

Pirmas lietuviškas-lenkiškas hotelis viduryje miesto (priešais suda). Kas ateis su kokiais reikalais į miestą, ar tai rodos gavimo arba su skundais į suda, nepamirkište lietuviszko HOTELIO DAINIAUS. Laikau visokius gėrymus ir užkandzius kadien. Teipos gi ant viršaus yra SALE dėl susirinkimų.

Naujas Telephonas No. 8208.

Jonas Dzedolikas

LIETUVISKAS GRABORIUS.

Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų

Vežimai perkraustymui ir t. t.

Laikau HOTELI,

visokių gėrymų, kaipotai: visokios artelkos, vyno, skanaus alaus, porterio ir kvėpenčių cigarų.
455 Main st. KINGSTON, PA.